

На міжнародній конференції в Ужгороді предметно проаналізовано шляхи інтеграції України до Євросоюзу

На панельній дискусії міжнародної конференції «Сприяння євроатлантичній інтеграції України на прикладі Закарпаття» обговорено реальні європейські механізми змін життя громад на краще.

Адміністратор Платформи ЄОТС та транскордонного співробітництва, Комісія з питань територіального зближення та бюджету Комітету Регіонів ЄС (COTER) (Брюссель, Бельгія) Славен Клобучар детально розповів про політику сусідства ЄС та ЄОТС як ефективний інструмент транскордонної співпраці. Наголосив, що саме транскордонні проекти можуть бути найбільш цікавими для ЄОТС, оскільки вони дозволяють зміцнити довіру між націями, скористатися своїми можливостями та досягти конкретних результатів. Тим паче, що Україна бере участь у регіональних програмах, що фінансуються в рамках ЄІСП/ЄІС (головним чином у галузі освіти, транспорту та прикордонної допомоги), ініціатив-флагманів Східного Партнерства, а також ініціатив, відкритих для всіх сусідніх країн: Erasmus +, TAIEX, SIGMA та Інвестиційного фонду сусідства (NIF). Отже, розуміємо, що не все зводиться до грошей, і прогрес – це не тільки результат фінансування.

Генеральний консул Угорщини в м. Ужгород Йозеф Бугайла акцентував увагу на питанні багатогранної підтримки Закарпаття з боку Угорщини. Дипломат відмітив, що стратегічна мета Угорщини – це процвітання закарпатської угорської меншини на своїй рідній землі, збереження її національної ідентичності та сприяння співробітництву з Угорщиною. Крім того, Угорщина є завзятим прихильником європейської інтеграції України при гарантії існуючих, адаптованих до європейських правових стандартів прав національних і корінних меншин в Україні, що вкупі з реалізацією українських намірів сприятиме розвитку економічних, культурних та освітніх відносин закарпатських угорців з праматірною країною. Угорщина зацікавлена у правовій визначеності українських корінних народів і національних меншин, у розбудові добросусідських відносин між двома країнами, у наявності та подальшому розвитку миру та співпраці між народами України. Окрім освітньої, культурної та економічної підтримки угорської громади в Закарпатті, угорський уряд вважає необхідним і підтримку населення, що належить до титульної нації. Угорщина в силу своєї економічної міцності підтримує й такі програми, які позитивно впливають і на українську більшість, і такі, які викликають симпатію національної більшості, сприяють позитивній динаміці угорсько-українських відносин. Відтак дипломат на конкретних прикладах розповів про різноманітну системну підтримку нашого краю: соціальну та медичну допомогу, освітні та культурні гранти, різні інвестиції в нерухомість і розвиток інфраструктури, цільове професійне навчання, навчальні курси та курси підвищення кваліфікації. Крім того, особлива увага приділяється культурним та громадським заходам і фестивалям, які сприяють збереженню угорської ідентичності, демонструють особливе, багатонаціональне історичне минуле та традиції Закарпаття. При проведенні таких фестивалів та заходів консули завжди активно співпрацюють із керівниками

обласних і місцевих органів влади, тим самим зміцнюючи добросусідські відносини між двома країнами і двома суміжними областями.

Директор Спільного Технічного Секретаріату програми прикордонного співробітництва ЄІС «Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2014-2020» (ENI) Арон Сокач поінформував про фінансові джерела ЄС, ознайомив із Програмою прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства «Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2014-2020» (ENI).

- Фінансування програм ЄТС реалізуються з використанням джерел Європейського фонду регіонального розвитку (джерела ЄФРР), Інструменту підготовки до вступу (джерела ІПВ) та Європейського інструменту сусідства (джерела ЄІС). Стосовно Закарпаття, то найбільше значення має останнє, оскільки в угорсько-українських відносинах ми можемо розвивати прикордонні території за рахунок цих джерел, підтримувати економічну інтеграцію у євроатлантичну спільноту, - зазначив він, інформувавши, що у попередньому програмному періоді реалізовані за участі Угорщини регіональні програми розпоряджалися коштами у сумі 1485 мільйонів євро, а на період 2014-2020 років завдяки програмам розвитку вже залучено з джерел фінансування кошти у сумі 1602 мільйонів євро. Зв'язок транскордонних співробітництв, по суті, істотно не змінився відносно програмного періоду 2007-2013 років: Угорщина в Угорсько-Хорватській, Словацько-Угорській, Угорсько-Сербській та Угорсько-Словацько-Румунсько-Українській програмах виступає у ролі керівного органу, а в Румунсько-Угорській, Австрійсько-Угорській та Словенсько-Угорській програмах бере участь у спільній реалізації в якості країни-партнера.

15 лютого 2017 року був оголошений перший великий конкурс по Програмі транскордонного співробітництва ЄІС «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна», який з інфраструктурним компонентом у мінімум 2,5 мільйонів євро виключно орієнтований на великі інвестиції. На доступні 22 мільйони євро можна було подавати проекти по 4 пріоритетах. До закінчення терміну подання заявок, тобто до 15 листопада 2017 року, надійшло 9 заявок, з яких Спільна моніторингова комісія програми 24 квітня 2018 року відібрала 5 переможців, що становить 30% наявних фінансових джерел. Після набрання чинності офіційного рішення буде невідкладно повідомлено головних партнерів.

- У рамках великих інфраструктурних інвестицій ми підтримуємо цілий ряд заходів, наприклад таких, як: регенерація прикордонних лісів, поводження з відходами та їх переробка, прикордонний розвиток, модернізація та розширення інформаційно-комунікаційної інфраструктури, а також відбувається інвестування в реалізацію протипаводкової системи Тиси.

У рамках другого оголошеного конкурсу Програми також були доступні кошти у розмірі 22 мільйонів євро, але тут вже можна було подавати заявки по всіх пріоритетах. До 30 грудня 2017 року надійшло 137 проектів та вже проводиться оцінювання їх форм і відповідності, - далі вів угорський високопосадовець.

Згідно з правилами, після здійснення оцінки проектів з точки зору форм та відповідності, вони проходять оцінку професійної придатності, після чого, приблизно в червні 2018 року можуть бути винесені рішення про підтримку. Рішення про оголошення третього конкурсу Програми ще не прийнято, очікується його поява в другій половині 2018 року. Рішення про його конкретний період та розмір фінансових джерел, а також щодо регіонів, які будуть підтримуватися, прийматиме

Спільна моніторингова комісія, в залежності від ресурсів, що залишилися, і, звичайно, потреби регіону.

Модератор Юдіта Євчак, подякувавши за змістовний виступ, наголосила, що грантових програм багато, але HUSKROUA – це, певно, один із найефективніших механізмів вирішення спільних проблем для прикордонних територій трьох держав ЄС та України.

- З приводу оголошених конкурсів згаданої паном Ароном програми транскордонного співробітництва хочу наголосити на тому, що як пріоритети першого конкурсу заявок, відкритих для великих інфраструктурних проектів, так і шість пріоритетів другого конкурсу, повністю співзвучні з проблемами, які мають місце у всіх галузях економіки нашого краю. Тому й не дивно, що було подано таку велику кількість проектів. Ми, Європейське об'єднання територіального співробітництва з обмеженою відповідальністю ТИСА, також скористалися цією можливістю та подали низку проектів. І тут не можу не подякувати за допомогу щодо підготовки проектів нашим колегам з Ніредьгази: директору Агентства територіального розвитку та управління навколишнім середовищем Саболч-Сатмар-Березької області Ілешу Ус і референту з міжнародних питань самоврядування області Саболч-Сатмар-Берег Брігітті Майорне Ласло, - наголосила Юдіта Берталонівна та додала: - Час пройшов і очікуємо на результати. Для нас є приємною новиною, що Спільна моніторингова комісія програми 24 квітня 2018 року уже відібрала 5 переможців з числа великих інфраструктурних проектів з перерахованих вами проблем. Особливо радує те, що, як стало відомо сьогодні, наш проект з проблеми утилізації твердих побутових відходів, котра є однією із найболючіших екологічних проблем Закарпаття, запропоновано на схвалення. Дійсно, назріла гостра необхідність розпочати роботи, щоб очистити Закарпаття від твердих побутових відходів, звівши сміттепереробний завод. І маю велику надію, що завдяки цій програмі нам вдасться створити більше можливостей для – сортування сміття в нашій області та подальшої його переробки. Виклики тут дуже серйозні, але з почутого на конференції роблю висновок, що ЄС зацікавлений допомогти їх вирішити із залученням коштів Програми прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства «Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2014-2020». Дякуємо за підтримку і сподіваємося на співпрацю у майбутньому. З великим нетерпінням чекаємо на нові оголошення конкурсів.

Відтак відбулася цікава і змістовна презентація на тему: «Європейські територіальні об'єднання, які діють за підтримки Міністерства зовнішньої економіки і закордонних справ Угорщини, серед яких ЄОТС ТИСА – як ініціатива ЄС», яку провів консул Генерального консульства Угорщини у м. Ужгород Лопперт Балаж. Відрадно, що задля сприяння функціонуванню EGTC, угорський Уряд щороку надає європейським об'єднанням суттєву матеріальну підтримку, виділяючи кошти з державного бюджету. Ця фінансова підтримка, до речі, є унікальною в ЄС, в інших державах таке не практикується.

Він серед іншого відзначив позитивну роботу ЄОТС ТИСА, зазначивши, що після реєстрації, ЄОТС ТИСА розробило свою стратегію та підготувало низку проектів, які подано у рамках оголошених конкурсів Програми прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства «Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2014-2020» (HUSKROUA - ENI). З початку діяльності ЄОТС ТИСА отримало від Міністерства зовнішньої економіки і закордонних справ Угорщини 11,5 мільйонів форинтів фінансової підтримки.

Проректор УжНУ Мирослава Лендьел виступила з не менш цікавою темою: Інтернаціоналізація освіти та наукових досліджень як інструмент європейської інтеграції прикордонних регіонів України (на прикладі УжНУ).

Мирослава Михайлівна подала глибокий аналіз з порушеного питання, розповіла про здобутки УжНУ в міжнародному співробітництві, спільних наукових досліджень, обміну досвідом, студентами та викладачами, спільних навчань на предмет здобуття двох міжнародних дипломів, що сприятиме доступу до ринку праці. Означила внутрішні та зовнішні фактори інтернаціоналізації освіти. За її визначенням, внутрішні - охоплюють місію університету, повагу до його культурних та історичних традицій, оцінювання академічних програм, якість викладацького складу, організаційну структуру закладу, зовнішні - престижність і репутацію закладу на міжнародній арені, визначення тенденцій розвитку закладу й можливостей їх реалізації на міжнародному ринку, оцінювання конкурентоспроможних можливостей закладу.

Завідувач кафедри історії Угорщини та європейської інтеграції українсько-угорського навчально-наукового Інституту УжНУ, доктор історичних наук, професор Єва Кіш висвітлила тему «Закарпаття – як сучасна модель європейських інтеграційних процесів України». На її переконання, саме активізація конкретних реальних європейського рівня взаємовідносин України та країн Центральної Європи, і відповідно їх регіонів, а, отже, і Закарпаття на регіональному, міжрегіональному та транскордонному рівнях сприятиме посиленню і загальноєвропейського значення співробітництва суб'єктів міжнародних відносин – України і країн Центральної Європи.

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин УжНУ, доктор економічних наук, професор, старший науковий співробітник Володимир Приходько проаналізував «Економічне середовище прикордонного регіону». Зупинив увагу на питаннях характеристики людського капіталу і розвитку продуктивних сил українсько-угорського прикордоння, основних тенденціях та інструментах зовнішньоекономічної взаємодії і виробничої кооперації прикордонних територій, а також економічних складових українсько – угорських зв'язків у Закарпатті і «компенсуючій функції» міжрегіонального співробітництва.

На думку поважного науковця, треба повернути у центр держав комунікації з економічних та інфраструктурних питань: сталий розвиток, інноваційний розвиток, кластерний розвиток, транскордонні індустріальні парки, освітня та зелена економіки, туризм, екологія та природне середовище. Насамперед – пов'язані із інноваційно-інвестиційним розвитком транскордонного регіону, увага до якого з боку урядів Угорщини та України останніми роками була, на жаль, дуже непропорційною. Надійним плацдармом зацікавленої співпраці мають стати спільні інфраструктурні проекти та інвестиції.

Ярослав Лазур, декан юридичного факультету УжНУ, доктор юридичних наук, професор виступив з темою «Європейські стандарти транскордонного співробітництва», порушив актуальні проблеми правового регулювання транскордонного співробітництва України, вніс пропозиції щодо необхідності внесення змін до деяких законодавчих актів України, передусім ЗУ «Про транскордонне співробітництво», особливо у частині затвердження нової форми органу транскордонного співробітництва у вигляді об'єднання єврорегіонального співробітництва (ОЕС), а також вирішення питання щодо статусу юридичної особи такого об'єднання, що сприятиме активному розвитку транскордонного співробітництва між регіонами України та інших країн, появі

нових можливостей для залучення додаткових ресурсів зовнішньої допомоги.

За словами Юдіти Євчак, до питань, обговорюваних на конференції активно долучається небайдужа до майбутнього свого краю молодь. Це молоді вчені, аспіранти, студенти, які тільки-но стають на шлях наукового дослідження і, сподіваємося, ще здивують своїми досягненнями в питаннях розвитку громадянського суспільства. Переконана, що інтелектуальний потенціал, незаангажованість та ентузіазм молодих науковців, громадських діячів є одним із важливих факторів успіху модернізації публічної влади, підвищення її динамізму, що особливо важливо в період входження нашої держави в європейський адміністративний простір.

Відтак, було запрошено до слова Беттіну Кішарі, Голову відокремленого підрозділу Громадської організації «Молода дипломатія», яка висловила думку щодо залучення молодіжних громадських організацій для покращення євроатлантичної територіальної комунікації. Її виступ щиро порадував за ентузіазм, бажання творити своє щасливе майбутнє на рідній землі. І це захоплює.

На завершення відбулося обговорення виголошених доповідей. За їх результатами будуть відібрані та опрацьовані рекомендації, найефективніші з яких ляжуть у проекти та програми щодо сприяння євроатлантичній інтеграції України.

Юдіта Євчак щиро подякувала всім учасникам за активну участь в роботі конференції, а учасники – за вдало підібрану тему для обговорення.

Матеріали доповідей, виступів та повідомлень учасників міжнародних конференцій опубліковано у науковому збірнику, який презентувала Юдіта Євчак, висловивши сподівання, що наукове видання зможе надати кожному читачеві якусь нову інформацію, якийсь такий плюс, який буде допомогою під час роботи або навчання, та їх ефективне використання, у довгостроковій перспективі, стане у нагоді в прикордонних зв'язках, а всередині них допоможе розвитку регіону.

Прес-служба облради

[gallery link="file" order="DESC" columns="4" orderby="title"]